

KLIMAATLANDSCHAP RIJNENBURG

GroenLinks Utrecht presenteert:

Klimaatlandschap Rijnenburg

Een groen en energiek recreatiegebied in het zuidwesten van Utrecht

De polder Rijnenburg heeft enorme potentie om uit te groeien tot een prachtig natuur- en recreatiegebied in het zuidwesten van Utrecht, gecombineerd met de opwek van duurzame energie en waterberging. Een 'Klimaatlandschap' noemen we dat: een plek waar we klimaatverandering tegengaan door zonne- en windenergie op te wekken, en tegelijkertijd de gevolgen van klimaatverandering het hoofd bieden.

Polder Rijnenburg is ruim duizend hectare groot. Ter vergelijking, oud en nieuw Amelisweerd en Rhijnauwen zijn samen zo'n 300 hectare groot. De polder biedt dus een enorme ruimte voor natuur, wandelen, fietsen, roeien, zwemmen en duurzame energie. GroenLinks heeft een visie uitgewerkt voor dit gebied, om te laten zien hoe het kan worden, en om te laten zien wat we verliezen als de polder volgebouwd wordt met woningen.

PLATTEGROND

Een plattegrond van groen en energiek Rijnenburg

NATUUR

Nu al is Rijnenburg een mooi groen gebied waar allerlei planten en dieren voorkomen: weidevogels, vleermuizen, kikkers, en allerlei waterdieren en waterplanten. Het gebied vormt een leefgebied voor tal van (beschermde) vogelsoorten¹.

De plannen van GroenLinks beschermen de bestaande natuur en versterken die. Rijnenburg is geschikt voor echte Hollandse poldernatuur. De waterstand kan omhoog, waar vissen, amfibieën, vleermuizen, weidevogels, roofvogels en oeverzwaluwen van zullen profiteren. Dat is erg belangrijk, omdat in het volle Nederland de natuur steeds verder achteruit gaat. Wij leggen meer dan 300 hectare bos aan om in te wandelen en te fietsen. Daarnaast komt er meer dan 400 hectare wetlands, met een waterplas voor vogels (en vogelspotters!) en rietlanden.

---

¹<https://www.commissiemer.nl/docs/mer/p23/p2331/2331-071structuurvisie.pdf>.

Wetlands en windmolens

ONTSPANNEN

In het nieuwe groene Rijnenburg zullen prachtige fiets- en wandelroutes aangelegd worden. Ook creëren we een hele nieuwe zwemplas met een strandje. De grond die vrijkomt bij het graven van de plas gebruiken we om een heuvel aan te leggen waarvandaan je prachtig uitzicht hebt over het hele gebied.

Wandelen en fietsen in het bos

Uitzicht vanaf de heuvel

ROEIEN EN ANDERE SPORTEN

Met de plannen van GroenLinks ga je niet alleen roeien in Rijnenburg, maar kan je zelfs roeien náár Rijnenburg! De Strijkviertelplas wordt doorgetrokken, onder de snelweg door, en leidt naar een roeibaan van wedstrijdformaat.

Wedstrijdroeibaan

Voor andere sporten leggen we sportvelden in de bossen aan en er komen mountainbikeroutes.

Sportvelden

Mountainbiken

ENERGIELANDSCHAP

Nederland moet heel hard aan de slag om duurzame energie op te wekken, zo ook de regio Utrecht. Samen met de provincie en andere steden heeft Utrecht afspraken gemaakt over hoeveel duurzame energie overal opgewekt moet worden. Utrecht is natuurlijk een grootverbruiker van energie, dus we hebben ook de verantwoordelijkheid om zelf voldoende duurzame energie op te wekken. Rijnenburg leent zich goed voor het opwekken van duurzame energie, zowel met windmolens als zonnevelden. GroenLinks wil minimaal 11 windmolens plaatsen en daarnaast investeren in zonnevelden. Als de zon schijnt, waait het meestal niet zo hard en als het waait, schijnt er vaak minder zon. Windmolens en zonnevelden vullen elkaar zo dus

Zonnevelden en natuur

perfect aan. We houden zoveel mogelijk rekening met eventuele overlast voor omwonenden, bijvoorbeeld door windmolens uit te zetten als ze slagschaduw veroorzaken, door strenge geluidsnormen in te stellen en door omwonenden mee te laten profiteren van de duurzame energie.

WATERBERGING

Hoe hard we ook proberen om klimaatverandering tegen te gaan, we zullen ons landschap ook moeten aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering. Zo is er ruimte nodig om water te bergen op momenten dat we dat niet kwijt kunnen. In deze plannen behouden we het veen in polder Rijnenburg, in plaats van het droog te pompen of op te hogen met zand voor woningen. We maken juist ruimte om water te bergen voor als we het water bij extreem weer niet meer in zee gepompt krijgen. Door het veen onder water te houden, zorgen we er ook voor dat methaan, een broeikasgas dat in het veen zit, niet vrijkomt.

Rijnenburg is ook nu al een nat en drassig gebied. Meerdere experts hebben gewaarschuwd voor woningbouw in dergelijke nattigheid. Zo concludeert de deltacommissaris dat bij woningbouw vaak onvoldoende wordt gekeken naar de langetermijnevolgen van klimaatverandering en de eisen die water en bodem stellen. "We hebben snel nieuwe woningen nodig, maar daarbij is het wel van belang dat we het in één keer goed doen, flexibiliteit inbouwen en volgende generaties niet klemzetten met problemen en schade. De overstromingen in Limburg hebben recent laten zien hoe kwetsbaar we zijn in de gebouwde omgeving. Ik roep daarom op dat we scherper kijken waar we gaan bouwen en hoe we bouwen." ²

HUIZEN BOUWEN IN DE BESTAANDE STAD

Er is woningnood. Ook Groenlinks wil daarom 3.000 tot 4.000 woningen per jaar bouwen. Rijnenburg is daarvoor niet de juiste plek. Wij willen woningen bouwen binnen de bestaande stadsgrenzen. Niet door zomaar overal huizen neer te zetten, maar juist door te investeren in de minder fraaie delen van de stad. Braakliggende terreinen, oude kantoorpanden, industrieel gebied: allemaal kansen om mooie nieuwe woonwijken aan te leggen. We hebben bijvoorbeeld plannen voor Papendorp, Kantorenpark Rijnsweerd, de Cartesiusdriehoek en de Merwedekanaalzone. Er is plek zat in de stad! En bouwen in de bestaande stad heeft ontzettend veel voordelen³. Zoals KAW architecten schrijft: "Door de bestaande stad als uitgangspunt

---

² <https://www.otar.nl/deltacommissaris-zet-vraagtekens-bij-nieuwbouw-820-000-woningen/>

³ Zie bijvoorbeeld: <https://destadvandetoekomststaatalindesteigers.nl/>, https://dezwartehond.nl/wp-content/uploads/2021/01/CRA_Dashboard-Verstedelijking.pdf en https://www.kaw.nl/wp-content/uploads/2020/06/KAW_RUIMTE_ZAT20200623.pdf

te nemen, ontstaan zeer grote koppelkansen. Hierdoor draag je niet alleen bij aan bouwproductie. Je zorgt ook voor bijeffecten op sociaal, ecologisch en economisch gebied.”⁴

Alles dichtbij

Als je bouwt in de stad, bouw je dichtbij voorzieningen. Nieuwe bewoners kunnen gebruik maken van bestaande voorzieningen, zoals winkels, scholen en ziekenhuizen. Bestaande bewoners kunnen gebruik maken van de nieuwe voorzieningen die bij de nieuwbouwwoningen worden aangelegd, zoals nieuwe parken, cultuur en horeca. Zo profiteert iedereen.

Het College van Rijksadviseurs⁵ schrijft hierover: “Door woningen op loop- en fietsafstand van werkgelegenheid te bouwen, en nabij scholing, zorg en voorzieningen wordt de keuzevrijheid en agglomeratiekracht van een regio vergroot. Dit levert maatschappelijke meerwaarde omdat mensen zo meer opties krijgen om hun leven ruimtelijk in te richten, hoe ze wonen, waar ze werken en hun vrije tijd door brengen. Zo wordt bovendien onnodige mobiliteit vermeden en tegelijkertijd worden eerdere maatschappelijke investeringen in de bestaande bebouwde omgeving, zoals scholen en theaters, beter benut. Dit betekent in de meeste gevallen dat de woningbouw bij voorkeur plaatsvindt in de nabijheid van de bestaande stad en infrastructuur.”

Als voorzieningen dichtbij zijn, betekent dit dus dat veel bestemmingen te voet of met de fiets bereikbaar zijn. Dat is gezond en scheelt bovendien luchtvervuiling en CO₂ uitstoot. In vergelijking: zelfs als bij bouwen in Rijnenburg wordt geïnvesteerd in goed openbaar vervoer, zal woningbouw daar leiden tot 20-30% meer autoritten dan bij woningbouw op een binnenstedelijke locatie. Zelfs in het beste scenario zorgt bouw in Rijnenburg nog voor 5 tot 10% meer autoverkeer op filegevoelige locaties⁶.

Sociaal

De meeste mensen willen het liefst in de stad wonen. Ze zijn student, starter, toe aan een gezinswoning of de kinderen zijn juist net het huis uit. Als we hen allemaal een plekje bieden in de stad, levert dat gemengde buurten op waar bewoners met een verschillende portemonnee en opleiding samen wonen. Zo gaan we segregatie tegen. Uit onderzoek van het planbureau voor de leefomgeving (PBL)⁷ blijkt dat bouwen op uitbreidingslocaties segregatie versterkt, terwijl herstructurering van binnenstedelijk

4 https://www.kaw.nl/wp-content/uploads/2020/06/KAW_RUIMTE_ZAT20200623.pdf

5 https://dezwarthond.nl/wp-content/uploads/2021/01/CRA_Dashboard-Verstedelijking.pdf

6 Rijnenburg Quickscan Verstedelijking: Eindrapport november, 2020.

<https://ris2.ibabs.eu/Reports/ViewListEntry/Utrecht/71d2bb7a-2653-4347-b226-9e4b507d2e77>

7 Nieuwbouw, verhuizingen en segregatie. Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) Den Haag/Bilthoven, 2010

gebied dit juist tegengaat. “In Den Haag en Utrecht is relatief veel nieuwbouw op uitleglocaties gepleegd. In vergelijking met de andere steden en stadsgewesten hebben de nieuwbouwwijken hier dan ook het grootste versterkende effect gehad op de segregatie, met name naar inkomen en huishoudensamenstelling”, zo stellen de auteurs. Binnenstedelijk bouwen draagt daarentegen juist bij aan de sociaal inclusieve stad. Het voorkomt het vertrek van middeninkomens en ‘sociale stijgers’ uit de stad en houdt de stad daarmee divers en inclusief⁸.

Goedkoper, duurzamer en sneller

Als alle kosten en baten worden meegewogen, levert bouwen in de stad meer maatschappelijke meerwaarde op dan bouwen in het omliggende landschap. “Verschillende onderzoeken tonen aan dat de maatschappelijke businesscase van binnenstedelijk bouwen positiever is dan van een buitenstedelijke locatie”, schrijven de auteurs van 'De stad van de toekomst staat al in de steigers' hierover. Bovendien versterkt binnenstedelijk bouwen de economie. “Een hogere dichtheid leidt tot meer agglomeratiekracht en nabijheid van economische clusters.” Binnenstedelijk bouwen is ook vaak duurzamer, schrijft hetzelfde rapport: “Het is een duurzame wijze van verstedelijken. Zo is compact en gestapeld wonen energiezuiniger en neemt door schaalgroten het draagvlak voor duurzame voorzieningen toe.” De ervaring leert tot slot dat we dat woningen sneller in de bestaande stad kunnen bouwen. Voordat Rijnenburg bouwklaar is, zijn we vele jaren verder. Daar kan en wil GroenLinks niet op wachten.

---

8 <https://destadvandetoekomststaatindesteigers.nl/>